

تجارت خارجی کشور با تأکید بر ارزش وزنی صادرات و واردات

♦ دکتر احسان قمری

استاد دانشگاه و کارشناس تجارت بین‌الملل

مقدمه

تجارت خارجی کشور در طول سال‌های گذشته، دوران پرفرازونشیبی را طی کرده و به ادامه روند سینوسی خود در دهه‌های گذشته ادامه داده است. هر چند در برنامه‌های توسعه بویژه از برنامه سوم، توجه ویژه‌ای به تجارت خارجی شده و همچنین در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری) درون‌زایی و برونگرایی اقتصاد به معنای مدیریت واردات و توسعه صادرات غیرنفتی مورد تأکید قرار گرفته؛ ولی به نظر می‌رسد سیاست‌های اجرایی و حکمرانی در حوزه تجارت خارجی، نتوانسته، آن‌گونه که شایسته و بایسته است، تجارت خارجی کشور را تحت تأثیر قرار داده و با وجود اقدامات مؤثر و سازنده در حوزه مقررات‌گذاری و در نگاه کلی تنظیم‌گری و حکمرانی، به علت تصمیمات خلق‌الساعه و بعضاً غیرکارشناسی و عدم ثبات مدیریتی در حوزه‌های حاکمیتی از جمله سازمان متولی تجارت خارجی کشور، صادرات و واردات از بیماری مزمنی رنج می‌برد که درمان آن نیاز به بررسی کامل تجارت خارجی کشور با امعان نظر به متغیرهای برون‌زا و درون‌زا و توجه به زیرساخت‌های تجاری و بازرگانی و در نهایت همدلی و معاضدت هر چه بیشتر بخش‌های تصدی‌گر یعنی بخش خصوصی و حاکمیتی یعنی نهادهای دولتی متولی تجارت خارجی کشور دارد. اعلام نادیده گرفتن اثرات شوک‌های داخلی و خارجی بر تجارت خارجی کشور در طول سال‌های اخیر از سوی برخی از مسئولان امر، بیانگر عدم اشراف ایشان بر مبانی تجارت و اقتصاد بین‌الملل بوده و

پرواضح است در فقر کارشناسی، نمی‌توان انتظار سیاست‌گذاری صحیح و بر مبنای واقعیت‌های اقتصادی و تجاری و فضای حاکم بر تجارت خارجی کشور داشته و در نهایت فعالان تجارت خارجی کشور به‌عنوان سربازان خط مقدم جهاد اقتصادی قادر نخواهند بود مسیر پرفرازونشیب تجارت خارجی کشور (با هدف توسعه صادرات غیرنفتی و مدیریت واردات) به‌عنوان یکی از بخش‌های اثرگذار تولید ناخالص ملی را به‌درستی طی نمایند.

ده سال تجارت خارجی از نظر ارزشی

ارزش تجارت خارجی کشور از ۹۲،۴ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ با رشدی ۳۳ درصدی به ۱۱۲،۹ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است؛ به‌عبارت‌دیگر هر چند حجم تجارت خارجی نمی‌تواند معیار مناسبی برای تحلیل وضعیت تجارت خارجی (به علت احتمال تفوق ارزش واردات بر صادرات باشد) ولی می‌توان گفت که تجارت خارجی در بازه زمانی فوق‌الذکر به‌صورت

ارزش تجارت خارجی کشور از ۹۲،۴ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ با رشدی ۳۳ درصدی به ۱۱۲،۹ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است؛ به‌عبارت‌دیگر هر چند حجم تجارت خارجی نمی‌تواند معیار مناسبی برای تحلیل وضعیت تجارت خارجی (به علت احتمال تفوق ارزش واردات بر صادرات باشد) ولی می‌توان گفت که تجارت خارجی در بازه زمانی فوق‌الذکر به‌صورت میانگین و سالیانه ۳،۶ درصد رشد داشته که رقم ناچیزی بوده و لازم است در خصوص این نرخ، تدابیری اندیشیده شود.

میانگین و سالیانه ۳،۶ درصد رشد داشته که رقم ناچیزی بوده و لازم است در خصوص این نرخ، تدابیری اندیشیده شود. در جدول شماره (۱) ارزش صادرات کشور در بازه زمانی سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۴۰۱ ذکر گردیده است.

همان‌گونه که در جدول شماره (۱) مشاهده می‌شود، تغییرات تجارت کشور در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ روند منظمی نداشته و دامنه رشد متنوعی از ۱۷،۷- درصد در سال ۱۳۹۹ تا ۴۴ درصد در سال ۱۴۰۰ را تجربه نموده است. این موضوع نشان می‌دهد که تجارت خارجی کشور به‌صورت اعم و صادرات کشور به‌صورت اخص در سال‌های مختلف، روند سینوسی طی کرده و هیچ‌گاه از روند منظم رو به رشد برخوردار نبوده است. لذا به نظر می‌رسد در خصوص صادرات غیرنفتی برنامه و نقشه راه مدونی به‌عنوان پیشران توسعه اقتصادی و یکی از اصول مهم مندرج در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی وجود نداشته و صادرات غیرنفتی کشور در دایره بسته آزمون‌وخطا به حرکت سینوسی خود

به غیر از سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۵ منفی بوده و می‌توان علت مثبت بودن تراز تجاری در سال ۱۳۹۵ را ناشی از انتظارات حاصل از توافقنامه برجام دانست، ضمن آنکه اوج‌گیری تحریم‌ها در سال ۱۳۹۷ و به‌تبع آن کاهش واردات (۲۱،۶ درصد) علیرغم کاهش ۵،۴ درصدی صادرات، یکی از علل مثبت بودن تراز تجاری در سال‌های مورد بحث می‌باشد. ضمن آن که سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۴۰۱، شاهد منفی‌ترین تراز تجاری در دهه مورد بحث بوده‌ایم که بیانگر وضعیت یکسان در اولین سال‌های دولت دوازدهم و سیزدهم می‌باشد. نکته مهم و اثرگذار اینکه رشد تراز تجاری کشور بیش از آنکه ناشی از کاهش صادرات و درون‌زایی اقتصاد باشد ناشی از کاهش صادرات بوده و لازم است تحلیل کاملی در این خصوص صورت پذیرد.

۱۳۹۷ با ۲۱،۶- درصد بوده است؛ ضمناً آنچه در واردات از اهمیت بالایی برخوردار است کیفیت واردات بوده و کاهش واردات در برخی سال‌ها بدون توجه به وضعیت کالاهای وارداتی از نظر نوع کالا (مواد اولیه، کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای و کالاهای نهایی) نمی‌تواند معیار مناسبی برای توجیه کاهش وابستگی به خارج باشد. همچنین با وجود بالا و پایین رفتن روند واردات در سال‌های مختلف، میانگین رشد واردات در طول سال‌های گذشته ۱،۵ درصد بوده است.

از نظر تراز تجاری کشور نیز طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱، وضعیت زیر حاکم است (جدول شماره (۳)).

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۳) تراز تجاری کشور در تمام سال‌های دوره مورد بررسی

ادامه می‌دهد. بر اساس آمار جدول شماره (۱)، میانگین رشد سالیانه صادرات غیرنفتی در طول سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ برابر با ۴،۲ درصد بوده که با برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در قوانین بالادستی فاصله زیادی دارد. همچنین واردات کشور هم از روند مشابهی مانند صادرات برخوردار بوده و از ۵۰،۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۲ به ۵۹،۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است که در بخش‌های بعدی در خصوص ساختار واردات کشور نیز بحث و بررسی خواهد شد. در جدول شماره (۲)، ارزش واردات کشور در بازه زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ ذکر گردیده است.

همان‌گونه که در جدول شماره (۲) مشاهده می‌شود، روند واردات کشور هم چندان منظم نبوده و بیشترین رشد، مربوط به سال ۱۳۹۶ با ۲۴،۲ درصد و کمترین رشد مربوط به سال

جدول شماره (۱): روند ارزشی صادرات (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران (ارزش صادرات: میلیارد دلار))

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش	۴۱،۶	۴۹،۷	۴۲،۴	۴۴	۴۶،۹	۴۴،۴	۴۱،۳	۳۴	۴۹	۵۳،۲
رشد (درصد)	۰،۷	۱۹،۴	-۱۴،۷	۳،۷	۶،۵	-۵،۴	-۷	-۱۷،۷	۴۴	۸،۵

جدول شماره (۲): روند ارزشی واردات (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران (ارقام: میلیارد دلار))

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش	۵۰،۸	۵۲،۴	۴۱،۴	۴۳،۷	۵۴،۳	۴۲،۶	۴۳،۷	۳۸،۴	۵۳	۵۹،۷
رشد (درصد)	-۴،۲	۳،۱	-۲۱	۵،۵	۲۴،۲	-۲۱،۶	۲،۵	-۱۲،۲	۳۸	۱۲،۶

جدول شماره (۳): تراز تجاری کشور (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران (ارقام: میلیارد دلار))

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
صادرات	۴۱،۶	۴۹،۷	۴۲،۴	۴۴	۴۶،۹	۴۴،۴	۴۱،۳	۳۴	۴۹	۵۳،۲
واردات	۵۰،۸	۵۲،۴	۴۱،۴	۴۳،۷	۵۴،۳	۴۲،۶	۴۳،۷	۳۸،۴	۵۳	۵۹،۷
تراز تجاری	-۹،۲	-۲،۷	-۱	۰،۳	-۷،۴	۱،۸	-۲،۴	-۴،۴	-۴	-۶،۵

ده سال تجارت خارجی از نظر وزنی

یکی از شاخص‌های مهم در حوزه تجارت خارجی کشور، وزن و تناژ کالاهای صادراتی و وارداتی است؛ چراکه این شاخص، بیانگر کیفیت صادرات و واردات می‌باشد. به عبارت دیگر وزن صادرات و واردات به‌تنهایی نمی‌تواند شاخص مناسبی برای موفقیت یک کشور در تجارت بوده و افزایش حجم وزنی تجارت را نمی‌توان به‌عنوان معیار مناسبی در جهت بهبود وضعیت تجاری در نظر گرفت. از یکسو کالاهای خام و مواد اولیه وزن زیادی به خود اختصاص داده و از سوی دیگر علیرغم ارزش بالای کالاهای نهایی و واجد ارزش افزوده، این نوع از کالاها، اصولاً وزن چندانی نداشته و بیشتر در سبد وارداتی کشور به چشم می‌خورند. در یک‌کلام، شاید مهم‌ترین معضل در حوزه تجارت خارجی کشور که موفقیت‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده و افزایش

ارزشی تجارت خارجی را تضعیف می‌نماید؛ افزایش وزن کالاهای صادراتی و کاهش وزن کالاهای وارداتی در مقابل کاهش ارزش صادرات و افزایش ارزش واردات است که لازم است با برنامه‌ریزی مناسب و تلاش در جهت افزایش تولید کالاهای واجد ارزش افزوده، نسبت به جلوگیری از خام‌فروشی و اتکا به منابع غیرنفتی دارای ارزش افزوده بالا اقدام نمود. همان‌گونه که در جدول شماره (۴) مشاهده می‌شود، روند تغییرات وزنی صادرات، از وضعیت مطلوبی برخوردار نبوده و هفت سال از دهه گذشته، شاهد افزایش وزنی صادرات بوده‌ایم به‌نحوی که به‌صورت میانگین و سالانه، شاهد افزایش ۸،۴۷ درصدی وزن صادرات بوده‌ایم. در جدول شماره (۵) مقایسه‌ای میان تغییرات وزنی و ارزشی صادرات، طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۴۰۱ انجام شده است.

همان‌گونه که در جدول شماره (۵) مشاهده می‌شود در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، علیرغم کاهش ارزش صادرات نسبت به سال قبل، تناژ صادرات افزایش یافته که بیانگر کاهش قیمت و در یک کلام افزایش خام‌فروشی است؛ ضمن آنکه فقط در سال ۱۴۰۱، ضمن افزایش ارزش صادرات، تناژ صادرات کاهش یافته که این می‌تواند نویدبخش آینده امیدوارکننده‌ای در حوزه صادرات غیرنفتی باشد. همچنین مقایسه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۴ نکات برجسته‌ای را مشخص می‌سازد. هر چند در دو سال گذشته هم‌وزن و هم ارزش صادرات کاهش یافته است ولی می‌توان گفت که با وجود کاهش ارزش صادرات در سال ۱۳۹۷ کاهش وزن صادرات به‌گونه‌ای بوده است که کاهش و تقلیل ارزش را کمرنگ نموده و میانگین ارزش هر تن کالای صادراتی را افزایش داده است. برای مقایسه بهتر

جدول شماره (۴): مقایسه وزن کالاهای صادراتی (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران (ارقام: میلیون تن))

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش	۹۲،۹	۹۸،۴	۹۳،۵	۱۲۹،۹	۱۳۲	۱۱۷	۱۳۴	۱۱۲	۱۲۳	۱۲۲
رشد (درصد)	۱۶،۸	۵،۹	-۵	۳۸،۹	۱،۶	-۱۳،۴	۱۴،۵	۱۶،۵	۹،۸	-۰،۹

جدول شماره (۵): مقایسه تغییرات ارزشی و وزنی صادرات (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (محاسبات محقق)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
تغییر ارزشی (درصد)	۰،۷	۱۹،۴	-۱۴،۷	۳،۷	۶،۵	-۵،۴	-۷	-۱۷،۷	۴۴	۸،۵
تغییر وزنی (درصد)	۱۶،۸	۵،۹	-۵	۳۸،۹	۱،۶	-۱۳،۴	۱۴،۵	۱۶،۵	۹،۸	-۰،۹

جدول شماره (۶): مقایسه وزن کالاهای وارداتی (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران (ارقام: میلیون تن))

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش	۳۹،۵	۴۱،۲	۳۵	۳۳،۴	۳۸،۷	۳۲	۳۵،۳	۳۳،۴	۴۱	۳۷
رشد (درصد)	۰،۲	۴،۳	-۱۵،۱	-۴،۶	۱۵،۸	-۱۷،۴	۱۰،۳	-۵،۴	۲۲،۷	-۹،۸

واردات یک کشور باشد، ارزش هر تن کالای صادراتی و وارداتی است که به صورت میانگین کیفیت صادرات و واردات انجام شده را به وضوح بیان می‌کند. هر چقدر، میزان این شاخص بالاتر باشد، بیانگر با ارزش بودن کالا و واجد ارزش افزوده بودن می‌باشد.

بر اساس آمار و اطلاعات موجود، میانگین ارزش هر تن کالای صادراتی در دوره مورد بررسی ۳۹۲،۵ دلار بوده که با توجه به توانمندی‌های بالفعل و بالقوه جمهوری اسلامی ایران، رقم ناچیزی بوده و بیانگر استمرار خام فروشی می‌باشد. نکته قابل توجه اینکه بیشترین ارزش هر تن کالای صادراتی به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۲ و ۱۴۰۱ بوده و همچنین در این سال‌ها (نسبت به سال قبل) نیز شاهد افزایش ارزش هر تن کالای صادراتی بوده‌ایم. کمترین ارزش نیز مربوط به سال ۱۳۹۹

واردات کالاها و مواد اولیه و خام می‌باشد. اطلاعات جدول شماره (۷) نشان می‌دهد که در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۷ چهار شاخص ارزش صادرات، وزن صادرات، ارزش واردات و وزن واردات کاهش یافته‌اند، ولی کاهش وزنی واردات در این دو سال، از کاهش ارزشی کمتر بوده و در خصوص صادرات وضعیت تا حدی متفاوت می‌باشد. قابل ذکر است که بهترین حالت در تجارت خارجی، افزایش ارزش صادرات، کاهش تناژ صادرات، کاهش ارزش واردات و افزایش تناژ واردات می‌باشد.

ده سال تجارت خارجی از نظر ارزش هر تن صادرات و واردات

یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها در تجارت خارجی که کمتر به آن توجه شده و می‌تواند معیار مناسبی جهت وضعیت و کیفیت صادرات و

در جدول شماره (۶)، وضعیت وزنی صادرات در دوره مورد بررسی، بیان شده است.

بر اساس اطلاعات جدول شماره (۶)، از مجموع دوره بیان شده در پنج سال، روند وزنی صادرات کاهش یافته که بیانگر افزایش واردات کالاهای نهایی و مصرفی در این دوره‌ها (سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۷، ۱۳۹۹، ۱۳۹۵، ۱۴۰۱) است.

بر اساس اطلاعات موجود، در سال‌های ۱۴۰۰، ۱۳۹۸، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۳ روند واردات هم از نظر وزنی و هم از نظر ارزشی افزایش یافته که در همه این سال‌ها به غیر سال ۱۳۹۶، افزایش نسبی وزن کالاهای وارداتی از افزایش نسبی ارزش کالاهای وارداتی بیشتر بوده که بیانگر کاهش واردات کالاهای نهایی است. همچنین در سال‌های ۱۳۹۹، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۴ روند تغییرات ارزشی و وزنی واردات نزولی و کاهش یافته که بیانگر کاهش واردات در مجموع و همچنین کاهش

جدول شماره (۷): مقایسه تغییرات ارزشی و وزنی واردات (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (محاسبات محقق)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
تغییر ارزشی (درصد)	-۴،۲	۳،۱	-۲۱	۵،۵	۲۴،۲	-۲۱،۶	۲،۵	-۱۲،۲	۳۸	۱۲،۶
تغییر وزنی (درصد)	۰،۲	۴،۳	-۱۵،۱	-۴،۶	۱۵،۸	-۱۷،۴	۱۰،۳	-۵،۴	۲۲،۷	-۹،۸

جدول شماره (۷): مقایسه تغییرات صادرات و واردات از نظر ارزشی و وزنی (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (محاسبات محقق)

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
تغییر ارزشی صادرات (درصد)	۰،۷	۱۹،۴	-۱۴،۷	۳،۷	۶،۵	-۵،۴	-۷	-۱۷،۷	۴۴	۸،۵
تغییر ارزشی واردات (درصد)	-۴،۲	۳،۱	-۲۱	۵،۵	۲۴،۲	-۲۱،۶	۲،۵	-۱۲،۲	۳۸	۱۲،۶
تغییر وزنی صادرات (درصد)	۱۶،۸	۵،۹	-۵	۳۸،۹	۱،۶	-۱۳،۴	۱۴،۵	۱۶،۵	۹،۸	-۰،۹
تغییر وزنی واردات (درصد)	۰،۲	۴،۳	-۱۵،۱	-۴،۶	۱۵،۸	-۱۷،۴	۱۰،۳	-۵،۴	۲۲،۷	-۹،۸

- ارزش هر تن کالای وارداتی و افزایش هر تن کالای صادراتی، فاصله میان این دو شاخص کاهش یابد.
- اهداف و راهکارهای اجرایی در راستای افزایش صادرات کالاها و خدمات واجد ارزش افزوده**
- اهداف**
- ♦ دستیابی به تولیدات متنوع صنعتی- معدنی صادرات‌گرا،
  - ♦ افزایش سهم تولیدات دارای فناوری بالا از کل تولید،
  - ♦ ارتقای کیفی محصولات منطبق با استانداردهای بین‌المللی،
  - ♦ دستیابی به سبد صادراتی متنوع کالاها و خدمات و پایداری توسعه صادرات اقلام موجود،
  - ♦ ماندگاری و حفظ سهم در بازارها و دستیابی به تنوع بازارهای صادراتی،
  - ♦ دستیابی به خدمات پیشرفته و رقابتی پشتیبانی صادرات،
  - ♦ دستیابی به بنگاه‌های شایسته صادراتی و در کلاس جهانی.
- راهکارها**
- ♦ تدوین و اجرای دیپلماسی تجاری کشور در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید و اشتغال و مقتضیات حال و آینده کشور،
  - ♦ محور قرار دادن راهبرد توسعه صادرات غیرنفتی و انجام حمایت‌های لازم در این زمینه،
  - ♦ بسترسازی جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی در زمینه تولیدات صادرات‌محور،

بوده و همچنین بیشترین تغییرات منفی نیز مربوط به سال ۱۳۹۵ با ۲۵,۲- درصد می‌باشد. میانگین ارزش هر تن کالای وارداتی در دوره ده‌ساله ۱۴۰۱-۱۳۹۲ مقدار ۱۲۹۵,۵ دلار بوده که بیانگر ارزش بالای کالاهای وارداتی و در یک‌کلام نهایی بودن کالاهای وارداتی است. بهترین وضعیت را در سال ۱۳۹۹ با ۱۰۲۷ دلار در هر تن کالای وارداتی مشاهده می‌کنیم که در این سال بیشترین کاهش را در ارزش هر تن کالای وارداتی با ۱۷,۱- تجربه کرده‌ایم. این درحالی است که این رقم در مقایسه با بیشترین ارزش هر تن کالای صادراتی در دهه مورد مطالعه (۵۰۵ دلار در سال ۱۳۹۲) قابل‌ملاحظه بوده و حدود ۲ برابر می‌باشد. به هر حال لازم است تلاش شود تا ضمن کاهش

جدول شماره (۸): مقایسه کیفی تغییرات ارزش و تناژ صادرات و واردات

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
تغییر ارزشی صادرات (درصد)	افزایش	افزایش	کاهش	افزایش	افزایش	کاهش	کاهش	کاهش	افزایش	افزایش
تغییر ارزشی واردات (درصد)	کاهش	افزایش	کاهش	افزایش	افزایش	کاهش	افزایش	کاهش	افزایش	افزایش
تغییر وزنی صادرات (درصد)	افزایش	افزایش	کاهش	افزایش	افزایش	کاهش	افزایش	افزایش	افزایش	کاهش
تغییر وزنی واردات (درصد)	افزایش	افزایش	کاهش	کاهش	افزایش	کاهش	افزایش	کاهش	افزایش	کاهش

- ♦ بهترین سال از نظر صادرات: ۱۴۰۱
- ♦ بدترین سال از نظر صادرات: ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸
- ♦ بهترین سال از نظر واردات: ۱۳۹۲
- ♦ بدترین سال از نظر واردات: ۱۳۹۵، ۱۴۰۱

جدول شماره (۹): ارزش و تغییرات هر تن کالای صادراتی (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (محاسبات محقق) - ارقام: دلار

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش هر تن کالای صادراتی	۴۴۸	۵۰۵	۴۵۳	۳۳۹	۳۵۵	۳۷۹	۳۰۸	۳۰۴	۳۹۸	۴۳۶
تغییرات (درصد)	۱۱,۴	۱۲,۷	-۱۰,۳	-۲۵,۲	۴,۷	۹,۷	-۱۷,۸	-۱,۳	۳۰,۹	۹,۵

- ◆ همگانی کردن تجارت الکترونیکی،
- ◆ اجرای طرح آمایش تجاری بر اساس پتانسیل‌های هر استان،
- ◆ حمایت و کمک به جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی برای توسعه زیرساخت‌های تجاری کشور،
- ◆ اصلاح ساختار و کارآمدتر کردن منابع انسانی. امید است با اجرای موفق برنامه‌های فوق، آرزوی مقام معظم رهبری که فرمودند «آرزوی حقیقی من این است که با تلاش و غیرت عموم ملت ایران روزی قادر باشیم در چاه‌های نفت را ببندیم و اقتصاد کشور را براساس منابع غیرنفتی بنا نهیم و در این صورت است که خدمت بزرگی به نسل امروز و آینده کشور کرده‌ایم.» ◆◆
- ◆ مشترک تجاری،
- ◆ ساماندهی نظام اطلاع‌رسانی بازارها و فرصت‌های تجاری به تولیدکنندگان و صادرکنندگان،
- ◆ تداوم هدفمند و اثربخش کردن جوایز و مشوق‌های صادراتی،
- ◆ تقویت جایگاه نهادها، تشکل‌ها، خوشه‌های صنعتی صادراتی و شرکت‌های مدیریت صادرات،
- ◆ گسترش پوشش‌های بیمه‌ای صادراتی،
- ◆ فعال‌سازی مناطق آزاد برای جذب سرمایه‌گذاری و پردازش صادرات،
- ◆ تبلیغ و ترفیع نشان‌های تجاری ایرانی در بازارهای هدف،
- ◆ ماندگاری و حفظ سهم بازار کالاهای سنتی صادراتی کشور،
- ◆ تسهیل تجارت از طریق ساده‌سازی فرآیندها

- ◆ تعامل فعال‌تر با تشکل‌ها، اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی و اتاق‌های تعاون سراسر کشور برای توسعه صادرات،
- ◆ حمایت‌های هدفمند از صدور خدمات فنی و مهندسی و توسعه صادرات کالاهای با ارزش افزوده و فناوری بالا،
- ◆ حمایت از صادرات خدمات بویژه صدور نیروی کار متخصص، خدمات ترانزیتی، گردشگری و صادرات مجدد،
- ◆ مدیریت مؤثر واردات در راستای پشتیبانی از بهره‌گیری از تمامی ابزارهای قانونی برای مقابله با ورود کالاهای غیرکیفی و غیرضروری،
- ◆ برگزاری نمایشگاه‌ها، اعزام هیئت‌ها، دعوت از هیئت‌های خارجی و توسعه کمیسیون‌های

جدول شماره (۱۰): ارزش و تغییرات هر تن کالای وارداتی (۱۴۰۱-۱۳۹۲) (محاسبات محقق) ارقام: دلار

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش هر تن کالای وارداتی	۱۲۸۶	۱۲۷۲	۱۱۸۳	۱۳۰۸	۱۴۰۳	۱۳۳۱	۱۲۳۸	۱۰۲۷	۱۲۹۳	۱۶۱۴
تغییرات (درصد)	۲۲	-۱,۱	-۷	۱۰,۵	۷,۲	-۵,۲	-۷	-۱۷,۱	۲۵,۹	۲۴,۸

جدول شماره (۱۱): مقایسه ارزش هر تن کالای صادراتی و وارداتی (محاسبات محقق) - ارقام: دلار

سال	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ارزش هر تن کالای صادراتی	۴۴۸	۵۰۵	۴۵۳	۳۳۹	۳۵۵	۳۷۹	۳۰۸	۳۰۴	۳۹۸	۴۳۶
ارزش هر تن کالای وارداتی	۱۲۸۶	۱۲۷۲	۱۱۸۳	۱۳۰۸	۱۴۰۳	۱۳۳۱	۱۲۳۸	۱۰۲۷	۱۲۹۳	۱۶۱۴
نسبت ارزش هر تن صادرات به ارزش هر تن واردات	۰,۳۴	۰,۴۰	۰,۳۸	۰,۲۶	۰,۲۵	۰,۲۸	۰,۲۵	۰,۳۰	۰,۳۱	۰,۲۷

- ◆ بهترین وضعیت: سال ۱۳۹۳
- ◆ بدترین وضعیت: سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸
- ◆ بهترین سال از نظر ارزش هر تن کالای صادراتی: ۱۳۹۳
- ◆ بدترین سال از نظر ارزش هر تن کالای صادراتی: ۱۳۹۹
- ◆ بدترین سال از نظر ارزش هر تن کالای وارداتی: ۱۴۰۱
- ◆ بهترین سال از نظر ارزش هر تن کالای وارداتی: ۱۳۹۹